

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Філософський факультет

Кафедра логіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заст. декана
філософського факультету
доц. Комаха Л.Г.

« ____ » _____ 2017 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
„РИТОРИКА”**

для студентів економічного факультету

галузь знань **07 Управління та адміністрування**
спеціальність **073 Менеджмент**
освітній рівень **Бакалавр**
освітня програма **Менеджмент організацій**
вид дисципліни **Вибір студента**

Форма навчання **денна**
Семестр **3**
Навчальний рік **2017/2018**
Кількість кредитів ECTS **3**
Мова викладання **українська**
Форма заключного контролю **залік**

Викладачі: Щербина Олена Юріївна, д.філос.н., професор кафедри логіки

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2017

Розробники: *Щербина Олена Юріївна, д.філос.н., доцент, професор кафедри логіки*

Затверджено

«_____» _____ 20____ р.

Зав. кафедри логіки

_____ (проф. Хоменко І.В.)

Протокол № 1 від «30» серпня 2017 р.

Схвалено науково - методичною комісією філософського факультету

Протокол від « 31 » _____ серпня _____ 2017 року № 2

Голова науково-методичної комісії

_____ (доц. Маслікова І.І.)

« 31 » _____ серпня _____ 2017 року

Схвалено науково-методичною комісією економічного факультету

Протокол від « _____ » _____ 20 ____ року № _____

Голова науково-методичної комісії

_____ (доц. Литвиненко Т.М.)

« _____ » _____ 20 ____ року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – забезпечення стійкої системи знань з теорії риторики, яка включає в себе етапи підготовки до публічних виступів, що дозволить студентам вдосконалити навички виголошення ораторських промов переконуючого характеру.

2. Вимоги до вибору навчальної дисципліни:

1. До початку вивчення цього курсу студенти мають **знати** основні етапи та характеристики історико-культурного процесу; основні методи наукових досліджень.
2. **Вміти** збирати та інтерпретувати інформацію щодо феноменів та явищ майбутньої промови, будувати міркування, робити раціональні висновки з наявної інформації.
3. **Володіти елементарними навичками** роботи з фаховою літературою, управління інформацією, критичного ставлення до подій та явищ.

3. Анотація навчальної дисципліни: дисципліна «Риторика» належить до переліку дисциплін вільного вибору студента та викладається у 5 семестрі бакалаврату. Навчальна дисципліна знайомить студентів з предметом риторики, модусами публічного виступу, історичними етапами розвитку риторики. Розглядаються розділи риторики, в яких узагальнюються етапи підготовки до ораторської промови. Визначаються стратегія оратора, види промов, типи підготовки до виступу, топіка як сукупність загальних місць, структура ораторської промови, риторичні фігури і тропи, способи запам'ятовування матеріалу промови, специфіка виголошення промови. З'ясовуються логос промови через встановлення видів аргументації у формальному і неформальному підходах, пафос і етос через специфіку відповідних аргументів та прийоми переконання на рівні логосу, етосу і пафосу.

4. Завдання (навчальні цілі) – надати студентам цілісну систему знань про етапи підготовки до публічного виступу, що забезпечить грамотну презентацію своєї позиції в різних типах діалогів та вміння критикувати позиції інших учасників спілкування.

5. Результати навчання:

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці
Код	Результат навчання			3

				дисципліни
	Знати:			
1.1	предмет та історичні етапи розвитку риторики	Лекція, семінар	Усна відповідь	5
1.2	складники та види аргументації	Лекція, семінар	Усна відповідь, експрес-тестування	5
1.3	частини ораторської промови	Лекція, семінар	Усна відповідь, експрес-тестування	5
1.4	риторичні фігури та тропи як засоби виразності ораторської промови	Лекція, семінар	Експрес-тестування, письмова контрольна робота	5
1.5	способи запам'ятовування тексту, специфіку виголошення ораторських промов	Лекція, семінар	Усна відповідь, експрес-тестування	5
1.6	прийоми впливу на рівні логосу, етосу і пафосу під час публічних виступів	Лекція, семінар	Експрес-тестування, письмова контрольна робота	5
	Вміти:			
2.1	аналізувати аргументацію в промові з точки зору схеми та структури	Семінар	Письмові завдання, письмова контрольна робота	5
2.2	будувати аргументацію для обґрунтування власних тез	Семінар	Письмові завдання, письмова творча робота	5
2.3	будувати критику інших відомих положень з певної теми	Семінар	Письмові завдання, письмова творча робота	5
2.4	розробляти предмет ораторської промови через підбір відповідного матеріалу, структурувати промову і забезпечувати зв'язок між окремими її частинами	Семінар	Самостійна робота	5

2.5	застосовувати численні прийоми виразності при підготовці тексту промови	Семінар	Самостійна робота	5
2.6	виголошувати промову з використанням невербальних прийомів впливу на аудиторію	Семінар	Усна відповідь, самостійна робота	15
	Комунікація:			
3.1	демонструвати здатність до вільної комунікації мовою навчання	Семінар	Тексти, обговорення ораторських промов	5
3.2	грамотно презентувати свою позицію стосовно обговорюваної теми	Семінар	Презентація самостійної роботи	10
3.3	брати участь у фахових дискусіях у процесі аудиторної роботи	Семінар	Обговорення ораторських промов	5
	Автономність та відповідальність			
4.1	самостійно шукати та критично опрацьовувати літературу з риторичних досліджень	Самостійна робота	Обговорення опрацьованої літератури при підготовці тексту ораторської промови	3
4.2	приймати самостійні рішення щодо вибору способів підготовки та побудови аргументації в публічних виступах	Семінар	Самостійна робота, письмова творча робота	4
4.3	нести відповідальність за неангажованість оцінки публічних виступів з точки зору риторики	Семінар	Обговорення ораторських промов	3

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін)

Результати навчання дисципліни					
Програмні результати навчання	.1	.2	.1	.1	.2

7. Схема формування оцінки:

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки** – результати навчання (знання 1.1–1.6), що складає 30% від загальної оцінки та **оцінювання практичної підготовки** – результати навчання (вміння 2.1–2.6); (комунікація 3.1-3.3); (автономність та відповідальність 4.1-4.3), що складає 70% загальної оцінки.

7.1. Форми оцінювання студентів

- семестрове оцінювання:

1. Усна відповідь:

5 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання;

3 бали – в цілому орієнтується в питаннях теми курсу, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу, має у відповіді суттєві неточності.

2. Експрес-тестування:

3 бали – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом,

1 бал – студент не в повному обсязі володіє матеріалом.

3. Письмові завдання:

5 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно виконує практичні завдання;

2 бали – студент орієнтується лише у деяких питаннях теми з навчального курсу, виконання практичних завдань містить суттєві неточності. Демонструє несаможиттєвість у виконанні завдань.

4. Самостійна робота (підготовка та презентація ораторської промови на обрану тему, письмова творча робота):

20-17 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, всебічно розкриває зміст поставленого завдання, демонструє прийнятність, достатність, релевантність, відсутність помилок у побудованій аргументації в самостійній роботі;

16-13 балів – студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, в основному розкриває зміст поставленого завдання. Допускаються несуттєві неточності, помилки у побудованій аргументації в самостійній роботі;

12-8 балів – студент в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності;

7-0 балів – студент не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє

несамостійність у виконанні завдань.

- підсумкове оцінювання:

Підсумкова контрольна робота:

20-17 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, всебічно розкриває зміст поставленого завдання, демонструє прийнятність, достатність, релевантність, відсутність помилок у побудованій аргументації;

16-13 балів – студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, в основному розкриває зміст поставленого завдання. Допускаються несуттєві неточності, помилки у побудованій аргументації;

12-8 балів – студент в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності;

7-0 балів – студент не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє несамостійність у виконанні завдань.

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу зі змістової частини та виконання індивідуальних творчих робіт.

7.2. Організація оцінювання за формами контролю:

Види робіт		Семестрова кількість балів	
		Min – 48 балів	Max – 80 балів
Усна відповідь	Семінари протягом семестру	«3» x 3 = 9	«5» x 3 = 15
Письмові завдання	Вересень, жовтень	«2» x 2 = 4	«5» x 2 = 10
Експрес-тестування	Семінари протягом семестру	«1» x 5 = 5	«3» x 5 = 15
Письмова творча робота (аналіз аргументативного тексту)	Жовтень	«15» x 1 = 15	«20» x 1 = 20
Підготовка та презентація ораторської промови на обрану тему (самостійна робота)	Листопад	«15» x 1 = 15	«20» x 1 = 20
Підсумкова	Остання лекція	«12» x 1 = 12	«20» x 1 = 20

контрольна робота			
----------------------	--	--	--

Підсумкове оцінювання у формі заліку: підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як проста сума балів за систематичну роботу впродовж семестру. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру. Таким чином, підсумкова оцінка складається із суми семестрової кількості балів та підсумкової контрольної роботи.

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	ПКР (підсумкова контрольна робота) / залік	Підсумкова оцінка
Мінімум	48	12	60
Максимум	80	20	100

Шкала відповідності:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59
Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни: у курсі передбачено 1 змістова частина. Заняття проводяться у вигляді лекцій, семінарів з використанням інтерактивних методів навчання. Завершується дисципліна заліком.

Змістова частина курсу присвячена теорії риторики (предмет, модули публічного виступу, розділи риторики), засвоєння якої надасть можливість студентам грамотно підготуватись та презентувати свою промову.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№	НАЗВА ТЕМИ	Кількість годин		
		Лек.	Сем.	Сам. роб.
1.	Тема 1. Предмет риторики	4	2	5
2.	Тема 2. Інвенція	6	4	10
3.	Тема 3. Диспозиція	6	4	10
4.	Тема 4. Елокуція	6	2	10
5.	Тема 5. Меморія та акція	4	2	10
6.	Підсумкова контрольна робота	2		
	Всього	28	14	45

Загальний обсяг – 90 год., у тому числі:

Лекцій – **28 год.,**

Семінарських занять – **14 год.,**

Самостійна робота – 45 год.,
Консультації – 3 год.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Колотілова Н.А. Риторика. – К., 2007.
2. Москвин В.П. Аргументативная риторика. – Ростов н/Д, 2008.
3. Олійник О. Сучасна ділова риторика. – К., 2010.

Додаткова:

1. Анисимова Т.В., Гимпельсон Е.Г. Современная деловая риторика. – М., Воронеж, 2002.
2. Аристотель. Риторика. // Аристотель. Этика. Политика. Риторика. Поэтика. Категории. – Минск, 1998. – С.744-1012.
3. Барт Р. Избранные работы: Семиотика. Поэтика. – М., 1994.
4. Бредемайер К. Черная риторика: Власть и магия слова. – М., 2006.
5. Герасимова И.А. Введение в теорию и практику аргументации. – М., 2007.
6. Еемеерен Ф. ван, Гроотендорст Р., Хенкеманс Ф.С. Аргументация: анализ, проверка, представление. – СПб., 2002.
7. Еемеерен Ф. ван, Гроотендорст Р. Аргументация, коммуникация и ошибки. – СПб., 1992.
8. Зайцев Д.В. Теория и практика аргументации. – М., 2007.
9. Ивин А.А. Риторика: искусство убеждать. – М., 2003.
10. Лакофф Дж., Джонсон М. Метафоры, которыми мы живем. – М., 2004.
11. Психология влияния. / Сост. Морозов А.В. – СПб., 2000.
12. Ребрик С. Презентация: 10 уроков. – М., 2004.
13. Платон. Диалоги. – К., 1995.
14. Сопер П.Л. Основы искусства речи. – Ростов-на-Дону, 2002.
15. Уолтон Д. Аргументы ad hominem. – М., 2002.
16. Филиппов А.В., Романова Н.Н. Публичная речь в понятиях и упражнениях. – М., 2002.
17. Хазагеров Г.Г., Лобанов И.Б. Риторика. – Ростов-на-Дону, 2004.
18. Хоменко І.В. Еристика. – К., 2008.
19. Цицерон М.Т. Три трактата об ораторском искусстве. – М., 1972.
20. Чалдині Р. Психологія впливу. – Харків, 2015.
21. Чалдині Р. Переконання: революційний метод впливу на людей. – Харків, 2017.
22. Щербина О.Ю. Логіка та юридична аргументація. – К., 2013.
23. Эко У. Полный назад! «Горячие войны» и популизм в СМИ. – М., 2007.
24. Argumentation // <http://www.springerlink.com/content/0920-427x/>
25. Tindale Cr.W. Rhetorical Argumentation: Principles of Theory and Practice // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.sagepub.com/booksProdDesc.nav?prodId=Book226569#tabview=samples>
26. Walton D. // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.dougwalton.ca/papers.htm>

